

האומר פרק שלישי קידושין

עין משפט גמ' מצוה

צ א ב ג מיי פ"ד מהל' אסורי מצוה ה' ג:
צא ג מיי פ"ד מהל' אסויות ה' ית קמט עשין מת טושי"ע אה"ע סימן קמח ספקי ע:
צב ד מיי שם הלכה ז סמג עס טושי"ע אה"ע סימן קטו ע"ז וסימן קמח ספקי ע:
 גמ' מצוה

גמ' הש"ס

תוס' ד"ה ה"ק וכו' ומפ"ש ר"ת ע"י יומא סט ע"א מ"ה"ה גמ' דה"ה:

תוס' ר"י הוקן

בעד אחד. שאמר לו אני מאמינך אע"פ שאינו יכול לידע דבראי (מותר) [אסור] בה. היא היא. כמו הני דלעיל ואסורה. גמ' אה"ה. דלא גולגא. נאמנך כשאר עד אחד. אלא מפירו בעד אחד הוהיל ושתק אסורה. כפי תרי. אפקה ותן לה כתובתה ולצאת ידי שמיים קאמר. ומסתברא שאע"פ שהיא מכחישתו אי מהימן ליה כפי תרי אם בא לצאת ידי שמיים חיוב להוציאה פירושו לצאת מידי ספק. דאע"פ דמאמין בדבריו לאו מילתא בירא היא לגביה דה"ה ליה תרי מהדרי אלא חד סהדא וחד סהדא הכא לאו כלום הוא. אלא הוהיל ומיהמן ליה ה"ה לא ה"ה אתתא לגביה כחתימה ספק של חלב או של שומן כל היכא דמהימן ליה. ולשון ה"ה"י פ"ח דאיסורי ביאה ה"ז וצ"ע בד"ר לצאת מידי ספק. ע"כ. איכא מ"ד דהוהיל ומשום שסומן דעתו בדבריו היא לה לא אתתא לגביה כחתימה ספק של חלב או של שומן. אי בתר הכי נפסקה דעתו ולא מהימן ליה אפילו לא נתן אמתיא וטעם מפני מה אנו מאמיני עתה אפילו הכי הוהיל ואינו מאמינו עתה אם לא גרשה לא יגרשה ושריא ליה. דהשתא איבתר ליה דלא חתימה דאיסורא היא לגביה. כי היכי דחתימה דאיסורא ספק חלב ספק שומן דאיסורא ליה מספק אי בתר הכי אתברר ליה דהוהיל שומן דאי שריא ליה מ"כ אתברר ליה היתרא. ואיכא מ"ד דהוהיל ומיהמן ליה ה"ה ספק שאינו מחובר אע"פ שיהפך דעתו דלא מהימן ליה. ומסתברא דהא דאמרין להיכא דשריא אנשיה חתימה דאיסורא סהדי אכל איכא סהדי דליכא איסורא מותר. של פרושים. אינם שפוחים בשמחתן. ומה אעשה. לידע אם כן הוא. ה"ה. תן צ"ח הקדש על מצותן שיפגמו על גילהם לפי שהשם כתוב בו והם יגלו לכן שאומרים (לכן מיחה [בו] [למחות בן מהיות בהן]). ובגדי כהונה ניתנו ליהנות שא"ל בשעת עבודתו. שיוי אומרים. עליו שלא היה כהן. עשבות אמו בהר המודיעים. כך של חשמונאי ונשאה אביו ושבריה ספולה לכהונה ונמצא שהיא חלה. היכי דמי. דקאמר דלא נמצא והחוקיקוהו כבשרות. סמוך אהני. פיר"ש ואי אמרת אוקים תרי להדי ואי אוקים אתתא אחזקה. ה"ה י"א איתא קמן היתיה באה לבד התרתה שאומרת לא נשכחתי להתיר. אבל זה הנידון לפנינו אין לו חוקה דבשרות. שהרי מעידים על

מנאן ייך זא ואלרך האיסור זאה ודאי יש לחוש לדבריו ולבדוק כדאמר לקמן (עמוד ז) גבי בעל מום דמני אומר ליה שלח ואחוי וכשאלם עושה חזירו שליח לשמור יינו או להביא מן המרתף נאמנ"ה דהיינו זידו ומיהמן עליה כזי תרי כשסומן עליו והא דבעינן שותק היינו דוקא דלא עשאו שליח:

אמר אביו היא היא. תימה והא אמרת המקדש בעד א' אין חוששין לקידושו דאין דבר שבערוה פחות משנים וי"ל דהתם אפשר כיון דלא קשה צפני עדים המעות מונות אבל הכא הביאה חוסרת בין צעדים בין שלא צעדים ואין אנו לריכין אלא שידע הבעל האמת מיהו קשה דמשמע הכא עד אחד נאמן וצמסקה סוטה (ד' ג): משמע דאין האשה נאסרת על צעלה אלא על עסקי קיני וסמריה^ג משמע דבעינן עדים וי' לומר דהתם מיידי^ד צאינו שותק^ה אבל צעותק בעד אחד מהימן^ו:

רבא אמר ב'ו'. וא"ת כיון דשותק ושתיקה כהודאה דמיא למה לא תאסר עליו וכי לא יוכל לעשותה עליו חתימה דאיסורא וי"ל דקסבר רבא דטעמא דשותק מהימן לאו משום דשתיקה כהודאה דמיא אלא משום דאיכא גרסיס לדבר מהימני ליה^ז וכיון שאין האיסור מכה עדות הבעל אלא מכה עדות העד לא מהימני ליה דעד דאחד אינו נאמן דצדכ שבערוה:

הקם להם בציץ שבין עיניך. פירש בקונטרס ואע"ג דלאו שעת עבודה היא הא אמרינן לעיל (ד' ג): דגדי כהונה יתנו ליהנות בהן וקשה דאלדכנה ישמע מהתם דמיד שהיו יכולין להפשיטן שהיו זקוקין להפשיטן מדקאמר לא יתנה מורה למלאכי השרת משמע בשלל ללוך אסירא^ח ופירש רבינו תם דדוקא צ"ח משום דתתיב צו (שמות כח) והיה על מלחו תמיד משמע דמותר שלא צענת עבודה^ט אבל צעאר צעדים לא וינאי היה כהן מורע צית שממונאי:

מאי היות דסמכת אהני סמוך אהני. דאשתבאי והיכי קאמר גמרא ולא נמלאה הקשה בקונט' אדרבה אוקי תרי צהדי תרי ואוקי אס ינאי צחותק כשרות כדלמינן גבי כהן צפרק (וה"ה שנתארמלה) (כמונות ד' ו): ומיך ה"ה אזי הואי אידי קמן ויהיה צהל לצ"ל להתיירא דהתם אית לה חוקה דכשרות אבל צנה זה הנידון לפנינו אין לו חוקת כשרות שהרי מעידים על תחילת לידתו צפסול שאומרים שאתנו נשכית קודם שנוול וא"ת מ"מ מיהני ליה חוקה דאימיה שהיתה צחותק כשרות דהא דלמינן צפרק קמא דכמותות (ד' ג): לדברי המכשיר צנה מכשיר צצתה^י וי"ל דלא אומר אוקי תרי צהדי תרי אלא צתרומה דרצנן ומרי ומרי ספיקא דרצנן וצהא לא חתמינו אבל ציחקין דאיכא איסורא דלורייתא חתמינו ואסורה היא מדרצנן^י:

אמר

אישתבאי מאי היות דסמכת אהני סמוך אהני אלא בעד אחד וטעמא דקא מבחשי ליה תרי הא לאו הכי מהימן ורבא לעולם תרי ותרי^כ וכדאמר רב אחא בר^ל רב מניומי בעדי הוזהב הכא נמי בעדי הוזהב ואיבעית וריבא אמר רבי יצחק שפחה הכניסו תחתיה אמר רבא מנא

אשורך נרבע והלה שותק נאמן ותנא הונא^ב וישנעברדה בו עבירה ושהמית על פי עד אחד או ע"פ הבעלים^ג נאמן האי ע"פ עד אחד היכי דמי אי דקא מודו בעלים היינו ע"פ הבעלים אלא לאו דשתיק וצריכא דאי אשמעינן הך קמייחא אי לאו דקים ליה בנפשיה^ד דעבד חולין בעזרה לא הוה מיידי אבל נטמאו טהרותיך מימר אמרינן האי דשתיק דסבר חזי ליה בימי טומאתו ואי אשמעינן הא משום דקא מפסיד ליה בימי טהרתו אבל שורו נרבע מימר אמר^ה כל השוורים לאו לגבי מזבח קיימי צריכא איבעיא ליה אשתו וינתה בעד אחד ושותק מהו^ו אמר אביו נאמן רבא אמר^ז אינו נאמן הוה דבר שבערוה ואין דבר^ח שבערוה פחות משנים אמר אביו מנא אמינא לה דההוא סמיא דהוה מסדר מתנייתא קמיה דמר שמואל יומא חד גנה ליה ולא הוה קאתי שדר שליחא אבתריה אראויל שליח בחדא אורחא אתא איהו בחדא כי אתא שליח אמר אשתו וינתה אתא לקמיה דמר שמואל א"ל אי מהימן לך זיל אפקה ואי לא לא תפיק מאי לאו אי מהימן לך עלך דלאו גולגא הוא ורבא דאי מהימן לך כבי תרי זיל אפקה ואי לא לא תפקה ואמר אביו מנא אמינא לה דתניא מעשה בינאי המלך שהלך לכוחלית שבמדבר וכיבש שם ששים כרכים ובחזרתו היה שמוח שמחה גדולה וקרא לכל חכמי ישראל אמר להם אבותינו היו אוכלים מלוחים בזמן שהיו עסוקים בבנין בית המקדש אף אנו נאכל מלוחים וזכר לאבותינו והעלו מלוחים על שולחנות של זהב ואכלו והיה שם אחד איש לץ לב רע ובליעל ואלעזר בן פועירה שמו ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך ינאי המלך לבם של פרושים עליך ומה אעשה הקם להם בציץ שבין עיניך הקים להם בציץ שבין עיניו היה שם זקן אחד ויהודה בן גדידיה שמו ויאמר יהודה בן גדידיה לינאי המלך ינאי המלך רב לך כתר מלכות הנח כתר כהונה לזרעו של אהרן שהיו אומרים אמו נשכית במודיעים ויבוקש הדבר ולא נמצא ויבדלו חכמי ישראל בועם ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך ינאי המלך הדיוט שבישראל כך הוא דינו ואתה מלך וכהן גדול כך הוא דינך ומה אעשה אם אתה שומע לעצתי רומסם ותורה מה תהא עליה הרי כרוכה ומונחת בקרן זוית כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד אמר^י רב נחמן בר יצחק מיד גורקה בו^כ אפיקורסות דהוה ליה למימר תינח תורה שבכתב תורה שבעל פה מאי מיד ותוצץ הרעה על ידי אלעזר בן פועירה^ל ויהרגו כל חכמי ישראל והיה העולם משתומם עד שבא שמעון בן שמוח והחזיר את התורה ליושנה היכי דמי אילימא דבי תרי אמרי אישתבאי מאי היות דסמכת אהני סמוך אהני אלא בעד אחד וטעמא דקא מבחשי ליה תרי הא לאו הכי מהימן ורבא לעולם תרי ותרי^כ וכדאמר רב אחא בר^ל רב מניומי בעדי הוזהב הכא נמי בעדי הוזהב ואיבעית וריבא אמר רבי יצחק שפחה הכניסו תחתיה אמר רבא מנא

שורך נרבע. ואסור להקדשה. אבל לסקולו תרי צעין לאמר מר (צ"ח דף מד). כמותת הבעלים כך מיתת השור: וסנא סנא. לענין פסולי קרבן צובחים וצבכורות: וזריכא. לאשמעינן צבולוה דשתיקתו הודאה היא: חזי ליה צימי טומאסו. ולא איכפת ליה ולאו הודאה היא ומוותרים לטוהרים: לאו גבגי מונח קיימי. ולא איכפת ליה להכחישו הודאה מיהא לא הוה ומותר להקדשה צריכא: אשמו וינסה צעד אחד. כלומר אמר לו עד אחד אשתך וינתה והוה שותק מהו^ו ליאסר העד עליו: ולא הוה אפי. ההוה סמיא לעת הקצוע לו לפני שמואל: שדר. שמואל שליח צתריה שמהירו לצא: מאי לאו אי מהימן לך. האי עד כשאר עד אחד דידעת ציה שאינו מפסולי עדות דלאו גולגא הוא: אפקה. הואיל ולא חתמינו: ינאי המלך. מן הכהנים של אשמונאים הוה: לכוהלים. שם מדינה צבמדכר: מלוחים. ירקות הס ושמן קקולי צלשון ארמי כמו הקוטפים מלוח עליו שים (אויז ז): כשיו עסוקים צננין. צית שני צבאו מן הגולה והיו עניים והיו מוציאין הולאות צמלאכה אף אנו נאכל מלוחין להיות זכר לעונו אבותינו ולהודות לפני הקדוש צ"ה שהצליחנו והעשירנו: לנן של פרושים עליך. שונאך הס ואין שמחים צהללחתך: ומה אעשה. לידע שכן הוא: הקס לנס צנין צנין עיניך. מן צ"ח הקדש על מלחך ויעמדו על רגליהם לפי שהשם כתוב צו והם יגלו^ט את לנס. ואע"פ דלאו שעת עבודה כדלמר צפ"צ (לעיל ד'). בגדי כהונה יתנו ליהנות בהם: שהיו אומרים אמו נשכית מן המודיעים. לכן מיחו צו שהיו הפרושים אומרים עליו אמו נשכית צמודיעים ככך של צית צשמונאי היה וצבזיה פסולה לכהונה ונשאה צניו ונמלאה חלל: ויבדלו חכמי ישראל בועם. שבעל המלך עליהם: כך הוא דינו. לטכול חרפתו: וכן הוא דינך. צתמיה שלא תנסק מהם: רומסם. הרגם: מה סהא עליה. שמה צשתמח אמר ליה הרי ק"ת כרוכה ומונחת וצמוכה^ט המנות ולא ישמחתו: וסולץ הרעה. ט לשון ויץ צ"ח יגמול שקדים (במדל ז). ל"ח צברה לשון נוטלים (יחזקאל ה) כנילון הנצבער גחלת^ט: שמעון בן עטל. אחי אשמו היה^ו והצביחא^ז: היכי דמי. ויבוקש הדבר ולא נמצא דמשמע שהחזיקוהו צחותק כשרות: סמוך אהני. דלמרי אשתבאי והיכי קאמר ולא מנלא. ואי אמרת אוקי תרי צהדי תרי ואוקי איתמא לחוקתה ה"ה אי היא קמן ויהיה צהל לצ"ל להתיירא אלא צנה זה הנידון אין לו חוקה דכשרות שהרי מעידים על תחילת לידתו צפסול: אלא לאו צעד אחד. העיד על העציה וצאו שנים והכחישוהו: דרצ אחא צר מניומי. צעלמא: שפחה כניסו סחפיה. הכניסו להם שפחה צבכורים שהיא זאת וגנזוה מהם לאחר שנשכית עד שלא תמיהה צלא צנה הילכך אין כאן הכחשת עדים:

ושנעברדה בו עבירה. שניכע ושהמית. אדם על פי עד אחד. שאין אלא על אחד כדכתיב וצננתה. או על פי הבעלים. שאין שם על אלא בעלים אמר. לכן מיחו צו שהיו הפרושים אומרים עליו אמו נשכית צמודיעים ככך של צית צשמונאי היה וצבזיה פסולה לכהונה ונשאה צניו ונמלאה חלל: ויבדלו חכמי ישראל בועם. שבעל המלך עליהם: כך הוא דינו. לטכול חרפתו: וכן הוא דינך. צתמיה שלא תנסק מהם: רומסם. הרגם: מה סהא עליה. שמה צשתמח אמר ליה הרי ק"ת כרוכה ומונחת וצמוכה^ט המנות ולא ישמחתו: וסולץ הרעה. ט לשון ויץ צ"ח יגמול שקדים (במדל ז). ל"ח צברה לשון נוטלים (יחזקאל ה) כנילון הנצבער גחלת^ט: שמעון בן עטל. אחי אשמו היה^ו והצביחא^ז: היכי דמי. ויבוקש הדבר ולא נמצא דמשמע שהחזיקוהו צחותק כשרות: סמוך אהני. דלמרי אשתבאי והיכי קאמר ולא מנלא. ואי אמרת אוקי תרי צהדי תרי ואוקי איתמא לחוקתה ה"ה אי היא קמן ויהיה צהל לצ"ל להתיירא אלא צנה זה הנידון אין לו חוקה דכשרות שהרי מעידים על תחילת לידתו צפסול: אלא לאו צעד אחד. העיד על העציה וצאו שנים והכחישוהו: דרצ אחא צר מניומי. צעלמא: שפחה כניסו סחפיה. הכניסו להם שפחה צבכורים שהיא זאת וגנזוה מהם לאחר שנשכית עד שלא תמיהה צלא צנה הילכך אין כאן הכחשת עדים:

מנא מבחשי ליה תרי הא לאו הכי מהימן ורבא לעולם תרי ותרי^כ וכדאמר רב אחא בר^ל רב מניומי בעדי הוזהב הכא נמי בעדי הוזהב ואיבעית וריבא אמר רבי יצחק שפחה הכניסו תחתיה אמר רבא מנא

מקרא יוצא מידי פשוטו. מוס' ה"ה"ש. כ. ואפי' מאן דפסול בכתה היינו מיום דמעלה עשו גבי דהכא נמי מן הדין הוה מוקמינן ליה לינאי בחזקת אמו דהרי בחזקת כשרות אבל קי"ל דתרי ותרי ספיקא דרבנן. מוס' ה"ה"ש.

א) צבורות מהל' וצמח ע: [מוספתה דביק פ"ד ה"ח] ב) [ואמרינן] תפא צבתיא דהפ"ר. ויסק ע"פ ה"ה וע"י רש"י. ג) ס"א דלכל [רש"י] וריה צבתיא. ד) [ביק מ"ה]. ה) [צבתיא דהפ"ר] אפי' אמר היא היא. ולפנינו מונה ע"פ הרש"ל ע"פ. וצפני יהושע. ו) גיטין צ: ג. סד. [צבנות פס"ה]. ז) [צבתיא טק] אמר אפי' ואיתמא רבנין. ח) [צבתיא דהפ"ר] מיתו. וע"י צבנות טט ע"א ומוס' יומא סט ע"א ד"ה גבלי. ט) [צבתיא טק] וע"י יהודה בן גדידה. י) צבנות זד. כ) כיתות דה. ס) [ר"ה] למה צבתיא. והוה ט"ס. כ"ה. ל) [צבתיא טק] ויבא אפי' עד אחד דידעת ציה שאינו מפסולי עדות דלאו גולגא הוא: אפקה. הואיל ולא חתמינו: ינאי המלך. מן הכהנים של אשמונאים הוה: לכוהלים. שם מדינה צבמדכר: מלוחים. ירקות הס ושמן קקולי צלשון ארמי כמו הקוטפים מלוח עליו שים (אויז ז): כשיו עסוקים צננין. צית שני צבאו מן הגולה והיו עניים והיו מוציאין הולאות צמלאכה אף אנו נאכל מלוחין להיות זכר לעונו אבותינו ולהודות לפני הקדוש צ"ה שהצליחנו והעשירנו: לנן של פרושים עליך. שונאך הס ואין שמחים צהללחתך: ומה אעשה. לידע שכן הוא: הקס לנס צנין צנין עיניך. מן צ"ח הקדש על מלחך ויעמדו על רגליהם לפי שהשם כתוב צו והם יגלו^ט את לנס. ואע"פ דלאו שעת עבודה כדלמר צפ"צ (לעיל ד'). בגדי כהונה יתנו ליהנות בהם: שהיו אומרים אמו נשכית מן המודיעים. לכן מיחו צו שהיו הפרושים אומרים עליו אמו נשכית צמודיעים ככך של צית צשמונאי היה וצבזיה פסולה לכהונה ונשאה צניו ונמלאה חלל: ויבדלו חכמי ישראל בועם. שבעל המלך עליהם: כך הוא דינו. לטכול חרפתו: וכן הוא דינך. צתמיה שלא תנסק מהם: רומסם. הרגם: מה סהא עליה. שמה צשתמח אמר ליה הרי ק"ת כרוכה ומונחת וצמוכה^ט המנות ולא ישמחתו: וסולץ הרעה. ט לשון ויץ צ"ח יגמול שקדים (במדל ז). ל"ח צברה לשון נוטלים (יחזקאל ה) כנילון הנצבער גחלת^ט: שמעון בן עטל. אחי אשמו היה^ו והצביחא^ז: היכי דמי. ויבוקש הדבר ולא נמצא דמשמע שהחזיקוהו צחותק כשרות: סמוך אהני. דלמרי אשתבאי והיכי קאמר ולא מנלא. ואי אמרת אוקי תרי צהדי תרי ואוקי איתמא לחוקתה ה"ה אי היא קמן ויהיה צהל לצ"ל להתיירא אלא צנה זה הנידון אין לו חוקה דכשרות שהרי מעידים על תחילת לידתו צפסול: אלא לאו צעד אחד. העיד על העציה וצאו שנים והכחישוהו: דרצ אחא צר מניומי. צעלמא: שפחה כניסו סחפיה. הכניסו להם שפחה צבכורים שהיא זאת וגנזוה מהם לאחר שנשכית עד שלא תמיהה צלא צנה הילכך אין כאן הכחשת עדים:

ושנעברדה בו עבירה. שניכע ושהמית. אדם על פי עד אחד. שאין אלא על אחד כדכתיב וצננתה. או על פי הבעלים. שאין שם על אלא בעלים אמר. לכן מיחו צו שהיו הפרושים אומרים עליו אמו נשכית צמודיעים ככך של צית צשמונאי היה וצבזיה פסולה לכהונה ונשאה צניו ונמלאה חלל: ויבדלו חכמי ישראל בועם. שבעל המלך עליהם: כך הוא דינו. לטכול חרפתו: וכן הוא דינך. צתמיה שלא תנסק מהם: רומסם. הרגם: מה סהא עליה. שמה צשתמח אמר ליה הרי ק"ת כרוכה ומונחת וצמוכה^ט המנות ולא ישמחתו: וסולץ הרעה. ט לשון ויץ צ"ח יגמול שקדים (במדל ז). ל"ח צברה לשון נוטלים (יחזקאל ה) כנילון הנצבער גחלת^ט: שמעון בן עטל. אחי אשמו היה^ו והצביחא^ז: היכי דמי. ויבוקש הדבר ולא נמצא דמשמע שהחזיקוהו צחותק כשרות: סמוך אהני. דלמרי אשתבאי והיכי קאמר ולא מנלא. ואי אמרת אוקי תרי צהדי תרי ואוקי איתמא לחוקתה ה"ה אי היא קמן ויהיה צהל לצ"ל להתיירא אלא צנה זה הנידון אין לו חוקה דכשרות שהרי מעידים על תחילת לידתו צפסול: אלא לאו צעד אחד. העיד על העציה וצאו שנים והכחישוהו: דרצ אחא צר מניומי. צעלמא: שפחה כניסו סחפיה. הכניסו להם שפחה צבכורים שהיא זאת וגנזוה מהם לאחר שנשכית עד שלא תמיהה צלא צנה הילכך אין כאן הכחשת עדים:

מנא מבחשי ליה תרי הא לאו הכי מהימן ורבא לעולם תרי ותרי^כ וכדאמר רב אחא בר^ל רב מניומי בעדי הוזהב הכא נמי בעדי הוזהב ואיבעית וריבא אמר רבי יצחק שפחה הכניסו תחתיה אמר רבא מנא

מקרא יוצא מידי פשוטו. מוס' ה"ה"ש. כ. ואפי' מאן דפסול בכתה היינו מיום דמעלה עשו גבי דהכא נמי מן הדין הוה מוקמינן ליה לינאי בחזקת אמו דהרי בחזקת כשרות אבל קי"ל דתרי ותרי ספיקא דרבנן. מוס' ה"ה"ש.

מוסף רש"י

ושנעברדה בו עבירה. שניכע ושהמית. אדם על פי עד אחד. שאין אלא על אחד כדכתיב וצננתה. או על פי הבעלים. שאין שם על אלא בעלים אמר. לכן מיחו צו שהיו הפרושים אומרים עליו אמו נשכית צמודיעים ככך של צית צשמונאי היה וצבזיה פסולה לכהונה ונשאה צניו ונמלאה חלל: ויבדלו חכמי ישראל בועם. שבעל המלך עליהם: כך הוא דינו. לטכול חרפתו: וכן הוא דינך. צתמיה שלא תנסק מהם: רומסם. הרגם: מה סהא עליה. שמה צשתמח אמר ליה הרי ק"ת כרוכה ומונחת וצמוכה^ט המנות ולא ישמחתו: וסולץ הרעה. ט לשון ויץ צ"ח יגמול שקדים (במדל ז). ל"ח צברה לשון נוטלים (יחזקאל ה) כנילון הנצבער גחלת^ט: שמעון בן עטל. אחי אשמו היה^ו והצביחא^ז: היכי דמי. ויבוקש הדבר ולא נמצא דמשמע שהחזיקוהו צחותק כשרות: סמוך אהני. דלמרי אשתבאי והיכי קאמר ולא מנלא. ואי אמרת אוקי תרי צהדי תרי ואוקי איתמא לחוקתה ה"ה אי היא קמן ויהיה צהל לצ"ל להתיירא אלא צנה זה הנידון אין לו חוקה דכשרות שהרי מעידים על תחילת לידתו צפסול: אלא לאו צעד אחד. העיד על העציה וצאו שנים והכחישוהו: דרצ אחא צר מניומי. צעלמא: שפחה כניסו סחפיה. הכניסו להם שפחה צבכורים שהיא זאת וגנזוה מהם לאחר שנשכית עד שלא תמיהה צלא צנה הילכך אין כאן הכחשת עדים:

מוסף תוספות

א. אפי' אם בעל הדין מכחישו כיון שהוה עדין שומר הדין שפיר בידו. מ"דל. ב. לפנינו: אמר אביו נאמן. ג. הא בהדיא דרשין בירוש טוהר דער אחד לא מהימן אטומאה בלא קניו וסתייה דאתי דבר דבר מממון. מוס' ה"ה"ש. ועי' מהר"ש. ד. שם צ"ח: מוקי ליה אפי' ה. במכחישו או באומר אינו יודע. מוס' ה"ה"ש. ו. רבא מוקי לה בירשתה נמי. ז. דהא רבא מודה בכחולה עבדא ליה הוראה גמורה אלא דשתיקה כהוראה ומ"ש הכא דהא מודה שזונה. מוס' ה"ה"ש. ח. דשתיקתו לא עבדא ליה הוראה גמורה אלא דאמרי' שראה רגלים לדבר שהוה כדברי רבינו ולפיכך שתק הילכך ע"י רגלים לדבר ועדות העד הוה דאסתין בשאר איסורים ולקנין אכילת חלב נמי מכיב קרבן אבל לדבר שבערוה לא אסתין בגרלים לדבר כי האי דלא האמינה תורה ע"א באיסור ערוה אלא בקינא לה ונתנה תחילה דאיכא רגלים לדבר טובא וכי. שם. ט. דאפי' בעורה אסור וצמחיתיה ללבושן שלא לצורך עבודה. מוס' יומא סט. י. אפי' דעתו מונן [יומא ג'] מ"מ אין זנות. מוס' כמוות כו: ד"ה און.